

అథ షట్టింశ స్సర్గః

శ్రీరామంగుళీయక దర్శనాత్ సీతాయాః సమోదః

భూయ ఏవ మహాతేజా హనుమాన్ మారుతాత్మజః |
అబ్రవీత్ ప్రశ్రితం వాక్యం సీతాప్రత్యయకారణాత్ || 1

వానరోఽహం మహాభాగే! దూతో రామస్య ధీమతః |
రామనామాంకితం చేదం పశ్య దేవ్యంగుళీయకమ్ || 2

ప్రత్యయార్థం తవానీతం తేన దత్తం మహాత్మనా |
సమాశ్వాసిహి భద్రం తే క్షీణదుఃఖఫలా హ్యసి || 3

గృహీత్వా ప్రేక్షమాణా సా భర్తుః కరవిభూషణమ్ |
భర్తారమివ సంప్రాప్తా జానకీ ముదితాభవత్ || 4

చారు తద్బదనం తస్యా స్తామ్రశుక్లాయతేక్షణమ్ |
అశోభత విశాలాక్ష్వా రాహుముక్త ఇవోడురాట్ || 5

తత స్నా హ్రీమతీ బాలా భర్తృ సందేశహర్షితా |
పరితుష్టా ప్రియం కృత్వా ప్రశశంస మహాకపిమ్ || 6

విక్రాంత స్త్వం సమర్థ స్త్వం ప్రాజ్ఞ స్త్వం వానరోత్తమ! |
యే నేదం రాక్షసపదం త్వ యైకేన ప్రధర్షితమ్ || 7

శతయోజనవిస్తీర్ణ స్నాగరో మకరాలయః |
విక్రమశ్లాఘనీయేన క్రమతా గోష్పదీకృతః || 8

న హి త్వాం ప్రాకృతం మన్యే వానరం వానరర్షభ! |
యస్య తే నాస్తి సంత్రాసో రావణా న్నాపి సంభ్రమః || 9

అర్హసే చ కపిశ్రేష్ఠ! మయా సమభిభాషితుమ్ |
యద్యపి ప్రేషిత స్తేన రామేణ విదితాత్మనా || 10

ప్రేషయిష్యతి దుర్ధర్షో రామో న హ్యపరీక్షితమ్ |
పరాక్రమ మవిజ్ఞాయ మత్సకాశం విశేషతః || 11

దిష్ట్యా చ కుశలీ రామో ధర్మాత్మా సత్యసంగరః |
లక్ష్మణశ్చ మహాతేజా స్సుమిత్రానందవర్ధనః || 12

సీతాయాః శ్రీరామకుశలాదిపరిప్రశ్నః

కుశలీ యది కాకుత్స్థః కిం ను సాగరమేఖలామ్ |
మహీం దహతి కోపేన యుగాంతాగ్ని రివోత్థితః || 13

అథవా శక్తిమంతౌ తౌ సురాణామపి నిగ్రహేహ |
మమైవ తు న దుఃఖానా మస్తి మన్యే విపర్యయః || 14

కచ్చిన్న వ్యధితో రామః కచ్చిన్న పరితప్యతే |
ఉత్తరాణి చ కార్యాణి కురుతే పురుషోత్తమః || 15

కచ్చిన్న దీన స్సంభ్రాంతః కార్యేషు చ న ముహ్యతి |
కచ్చిత్ పురుషకార్యాణి కురుతే నృపతే స్సుతః || 16

ద్వివిధం త్రివిధోపాయ ముపాయమపి సేవతే |
విజిగీషు స్సుహృత్ కచ్చిత్ మిత్రేషు చ పరంతపః || 17

కచ్చి నిత్రాణి లభతే మిత్రైశ్చా ప్యభిగమ్యతే |
కచ్చిత్ కల్యాణమిత్రశ్చ మిత్రైశ్చాపి పురస్కృతః || 18

కచ్చి దాశాస్తి దేవానాం ప్రసాదం పార్థివాత్మజః |
కచ్చిత్ పురుషకారం చ దైవం చ ప్రతిపద్యతే || 19

కచ్చిన్న విగతస్నేహః ప్రవాసాన్మయి రాఘవః |
కచ్చిన్మాం వ్యసనా దస్మా న్మోక్షయిష్యతి వానర! || 20

సుఖానా ముచితో నిత్య మసుఖానా మనూచితః |
 దుఃఖ ముత్తర మాసాద్య కచ్చిద్రామో న సీదతి || 21

కౌసల్యాయా స్తథా కచ్చిత్ సుమిత్రాయా స్తదైవ చ |
 అభీక్షం శ్రూయతే కచ్చిత్ కుశలం భరతస్య చ || 22

మన్నిమిత్తేన మానార్హః కచ్చిచ్ఛోకేన రాఘవః |
 కచ్చి న్నాన్యమనా రామః కచ్చి న్మాం తారయిష్యతి || 23

కచ్చి దక్షాహిణీం భీమాం భరతో భ్రాతృవత్సలః |
 ధ్యజినీం మంత్రిభి ర్గుప్తాం ప్రేషయిష్యతి మత్కృతే || 24

వానరాధిపతి శ్రీమాన్ సుగ్రీవః కచ్చి దేష్యతి |
 మత్కృతే హరిభి ర్విరై ర్వృతో దంతనఖాయుధైః || 25

కచ్చిచ్చ లక్ష్మణ శూర స్సుమిత్రానందవర్ధనః |
 అస్త్రివి చ్చరజాలేన రాక్షసా నివిధమిష్యతి || 26

రౌద్రేణ కచ్చి దస్త్రేణ జ్వలతా నిహతం రణే |
 ద్రక్ష్యా మ్యల్పేన కాలేన రావణం ససుహృజ్జనమ్ || 27

కచ్చిన్న తద్ధేమసమానవర్ణం
 తస్యాననం పద్మసమానగంధి |

మయా వినా శుష్యతి శోకదీనం
 జలక్షయే పద్మ మివాతపేన || 28

ధర్మాపదేశాత్ త్యజత శ్చ రాజ్యం
 మాం చాప్యరణ్యం నయతః పదాతిమ్ |

నాసీ ద్యుథా యస్య న భీర్న శోకః
 కచ్చిచ్చ ధైర్యం హృదయే కరోతి || 29

న చాస్య మాతా న పితా చ నాన్యః
 స్నేహో ద్విశిష్టోస్తి మయా సమో వా |
 తావత్ త్వహం దూత! జిజీవిషేయం
 యావత్ ప్రవృత్తిం శృణుయాం ప్రియస్య || 30

ఇతీవ దేవీ వచనం మహార్థం
 తం వానరేంద్రం మధురార్థ ముక్త్వా |
 శ్రోతుం పున స్తస్య వచోఽభిరామం
 రామార్థయుక్తం విరరామ రామా || 31

సీతాయా వచనం శ్రుత్వా మారుతి ర్భీమవిక్రమః |
 శిర స్యంజలి మాధాయ వాక్య ముత్తర మబ్రవీత్ || 32

హనుమతా సీతావచనస్యోత్తరదానమ్

న త్వా మిహస్థాం జానీతే రామః కమలలోచనే! |
 తేన త్వాం నానయ త్యాశు శచీమివ పురందరః || 33

శ్రుత్వైవ తు వచో మహ్యం క్షిప్ర మేష్యతి రాఘవః |
 చమూం ప్రకర్షన్ మహతీం హర్యక్షగణసంకులామ్ || 34

విష్టంభయిత్వా బాణౌఘై రక్షోభ్యం వరుణాలయమ్ |
 కరిష్యతి పురీం లంకాం కాకుత్స్థ శ్శాంతరాక్షసామ్ || 35

తత్ర యద్యంతరా మృత్యు ర్యది దేవా స్సహాసురాః |
 స్థాస్యంతి పథి రామస్య స తానపి వధిష్యతి || 36

హనుమతా శ్రీరామవిరహావస్థా నివేదనమ్

త వాదర్శనజేనార్యే శోకేన స పరిప్లుతః |
 న శర్మ లభతే రామ సింహార్దిత ఇవ ద్విషః || 37

- మలయేన చ వింధ్యేన మేరుణా మందరేణ చ |
 దర్దురేణ చ తే దేవి! శశే మూలఫలేన చ || 38
- యథా సునయనం వల్గ బింబోష్ఠం చారుకుండలమ్ |
 ముఖం ద్రక్ష్యసి రామస్య పూర్ణచంద్ర మివోదితమ్ || 39
- క్షిప్రం ద్రక్ష్యసి వైదేహి! రామం ప్రసవణే గిరౌ |
 శతక్రతు మివాసీనం నాకప్పృష్ఠస్య మూర్ధని || 40
- న మాంసం రాఘవో భుంక్తే న చాపి మధు సేవతే |
 వన్యం సువిహితం నిత్యం భక్త మశ్నాతి పంచమమ్ || 41
- వైవ దంశాన్ న మశకాన్ న కీటాన్ న సరీసృపాన్ |
 రాఘవోఽపనయేత్ గాత్రాత్ త్వద్గతే నాంతరాత్మనా || 42
- నిత్యం ధ్యానపరో రామో నిత్యం శోకపరాయణః |
 నాన్య చ్చింతయతే కించిత్ స తు కామవశం గతః || 43
- అనిద్ర స్సతతం రామ స్సుప్తోఽపి చ నరోత్తమః |
 సీతేతి మధురాం వాణీం వ్యాహరన్ ప్రతిబుధ్యతే || 44
- దృష్ట్వా ఫలం వా పుష్పం వా యద్వాన్యత్ సుమనోహరమ్ |
 బహుశో హా ప్రియే త్యేవం శ్వసన్త్వా మభిభాషతే || 45
- స దేవి! నిత్యం పఠితప్యమాన స్త్వామేవ సీతే త్యభిభాషమాణః |
 ధృతవ్రతో రాజసుతో మహాత్మా తవైవ లాభాయ కృతవ్రయత్నః || 46
- సౌ రామసంకీర్తనవీతశోకా రామస్య శోకేన సమానశోకా |
 శరన్ముఖే సాంబుదశేషచంద్రా నిశేవ వైదేహసుతా బభూవ || 47

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్రికాయాం సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే షట్త్రింశ స్సర్గః